

МУЗИКА – РОВЕСНИЦЯ ВІЧНОСТІ

Світлана ГУРАЛЬНА,
кандидат мистецтвознавства

(за матеріалами авторського навчального посібника «Сучасна українська музика»)

(Закінчення. Початок у попередньому номері)

у посібнику детально розповідається про творчість сучасних музичних талантів нашого краю. Українська співачка та ведуча Зоряна Вовк (ZorNica) із села Джури, що на Чортківщині, проживала в Бучачі, закінчила Бучацьку музичну школу (клас бандури), отримала ступінь магістра мистецтв в Інституті мистецтв Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка. Свою концертну діяльність розпочала в часи студентства, була учасницею багатьох конкурсів як сольна виконавиця (бандура, вокал), у складі камерного хору та ансамблю бандуристів «Барви». У 2008 році стала переможницею телепроєкту «Караоке на майдані». Працює у тернопільському Палаці культури «Березіль» ім. Леся Курбаса на посаді завідувачки відділом культмасової роботи та художньої самодіяльності. Від 2010 – солістка Тернопільського муніципального духового оркестру «Орchestra волі». Разом із цим колективом у 2011 році провела свій перший сольний концерт у Тернополі. У його складі концертує всю Україною. За час роботи у «Березилі» розпочала свою активну творчу працю у якості співачки, виконавиці власних пісень, акторки, ведучої загальноміських заходів, сценариста та режисера-постановника.

Зоряна Вовк – член правління Тернопільського обласного осередку творчої спільноти «Асоціація діячів естрадного мистецтва України». Активно співпрацює із поетесою Лесею Любарською, піснярем-бардом Олександром Смиком. Перша пісня – «Соломія» (сл. Л.Любарської, муз. О.Смика), з якою брала участь у телепроєкті на Першому національному телеканалі «Рекорд української пісні». Разом із громадською діячкою, поетесою Лесею Любарською дала життя також пісням «Карпатський легінь» (сл. Л.Любарської, муз. Ю.Футуйми), «Закохалась» (сл. Л.Любарської, муз. С.Родька) та «В полоні ночі» (сл. Л.Любарської, муз. С.Родька). Випустила власний аудіо-альбом духовної пісні «Дякую, Боже» (сл. Л.Любарської, муз. З.Вовк та С.Степанів).

Була солісткою кантрі-гурту «Ternopil rednex» (керівник – Йорг Харнак). За час роботи у колективі активно концертувала в багатьох містах України, як в Тернополі, так і по Західній Україні, опрацювала великий репертуар американської англомовної музики та українських каверів. Заснувала дівочий секстет «Intrada», який випустив два кліпи, записав ряд пісень. Гурт став переможцем у телепроєкті «Фольк-мюзік» із українською народною піснею «Згадай же, мій милий», а також був лауреатом фестивалю Тернопільсько-Зборівської Архiepархії УГКЦ «Різдво у серці» та Мистецького фестивалю «Співоче поле. Тернопіль», концертував із ТМДО «Орchestra волі».

За участю Зоряни Вовк створене тріо «Елегія», яке активно концертує у Тернополі та по регіону, стало лауреатом Міжнародного міжконфесійного фестивалю-конкурсу духовної пісні «Я там, де є благословіння». Автор ідеї, ведуча і керівник арт-проєкту «НЕформат» для студентської молоді Тернопільського національного економічного університету. Вона – ведуча телевізійного новорічного вогника на місцевому телеканалі ТТБ, член журі багатьох фестивалів-конкурсів міста Тернопіль. Разом із артистом розмовного жанру Тарасом Мірошніченком створили дует ведучих, у складі якого провели фестивалі та концерти у Житомирі, Києві, Тернополі та інших містах України. Спільно із медіа-лабораторією «Medialab» ПК «Березіль» (кер. - Оксана Ратушняк) та тернопільською письменницею Іриною Мацко озвучила ряд казок для незрячих дітей.

За роки творчої діяльності Зоряна Вовк стала лауреатом багатьох всеукраїнських і міжнародних фестивалів та конкурсів: Всеукраїнський благодійний фестиваль дитячої та юнацької творчості «Звичайне диво» (I премія, м.Київ, 2004р.), учасниця рекорду української пісні (Перший національний канал, 2011), XXXIII Всеукраїнський фестиваль сучасної української пісні «Пісенний вернісаж-2017» (лауреат, м.Київ), Міжнародний фестиваль мистецтв ім.В.Шинкарука «Пісенний спас-2018» (I премія – у номінації «Конферансьє», II місце у номінації «Виконавець естрадної пісні», м.Житомир) та інші.

У 2017 році вона створила новий сучасний вокальний сольний проєкт в стилі pop, soul, latina під назвою ZorNica. В рамках цього проєкту випустила ряд сучасних хітів. Першою авторською піснею стала «А ти пиши» (сл. і муз. З.Вовк), яка увійшла у ТОП-100 українських пісень 2017 року. Згодом випустила авторський сингл «На краю», який презентувала на «UA: суспільне мовлення» та «Ух радіо», а також на Івано-Франківському телеканалі в програмі «7 поверх». Проєкт ZorNica набув популярності серед слухачів. Пісні ротуються на радіохвилях Львова, Тернополя, Києва, Чернівців, Івано-Франківська та Польщі. Активно дає інтерв'ю на радіо та телебаченні. Солістка ансамблю «Черемшина з України», з яким активно концертує по Україні, Франції та Польщі. Колектив дає численні благодійні концерти на підтримку дитячих будинків в Тернопільській області.

У 2019 році Зоряна Вовк запрошена на Відкритий фестиваль-конкурс імені Назарія Яремчука «Пісня буде поміж нас» у м. Вижиці у якості члена журі та почесного гостя фестивалю. Стала лауреатом фестивалю мистецтв у складі ансамблю пісні і танцю «Черемшина з України» у Польщі, фестивалю військово-патріотичної козацької пісні «Молотківський лелека». З 2019 року – солістка естрадно-джазового колективу «FineCityBand». Незмінна ведуча та співачка на всіх культурно-масових за-

ходах міста й області протягом багатьох років. Її пісні – в ротатії на київській, львівській, чернівецькій і тернопільській радіохвилях. Нагороджена численними грамотами та подяками Тернопільського обласної та міської рад, нагрудним знаком Українського козацтва, стипендією Президента України для молодих митців у сфері музичного, театрального, образотворчого, хореографічного, естрадно-циркового мистецтва та кіномистецтва. Пише нові вірші, пісні для тріо «Елегія» та проєкту ZorNica, активно концертує та створює нові проєкти.

З 2013 року в Тернополі діє вокально-інструментальний гурт «Bugs & Bunnu». Його творче становлення привело до формування постійного складу колективу та усталеності стильно-жанрового репертуару. Гурт заслуговує оголошення поіменного його складу: Мар'яна Гордій (M1ss MC) – вокал, речитатив, Назар Каспрук – гітара, бек-вокал, Любомир Крушельницький – скрипка, Валерій Ільків – гітара, Назар Юник – клавішні, Валерій Чаплинський – бас-гітара, Антон Нечипір – кахон і ударні. Колектив поставив собі мету створити зовсім новий матеріал із елементами шоу-програми та поєднання різних музичних стилів. На даний час гурт працює у двох напрямках – поп-рок (електроінструменти) й акустичний поп (акустичні інструменти).

Гурт «Bugs & Bunnu» ламає всі стереотипи акустичної музики, роблячи її не тільки лірико-романтичною, але і нестримною та драйвовою. Ритми гурту уже підкорили не один всеукраїнський фестиваль: зокрема, такі як «Файне місто», «Woodstock», «Respublica», «Гайда фест». Він має суттєві нагороди у сфері сучасної української музики: фіналіст проєкту «Koza music battle – 2014» та «Червона рута – 2016, 2017, 2018, 2019»; друге місце на фестивалі «Червона Рута»–2019 у номінації «Акустична музика»; друга премія на фестивалі «Галицька дефіляда – 2015» та на фестивалі кіно та пісні «Миколайчук фест – 2016». Разом із «Moon records» видали дебютний альбом «Музика в плеєрі» та презентували кліп на одноіменну пісню. Зіграв більше 700 концертів публичних, фестивалейних та сольних по всій Україні. Їх пісні транслюють на усіх радіостанціях України.

В гурті «Тріода» зацікавлює вже саме тлумачення його назви: від слів «трі», що вказує на тріо учасників, а «ода» перекладається із грецької мови як «пісня». Колектив, що діє з 2010 року, став супер-фіналістом музичного теле-шоу «Х-фактор» – 4. До гурту входять вокалісти Андрій Гамбаль, Володимир Рибак і Павло Червінський, а також інструменталісти Андрій Романюк (адміністратор, звукооператор), Володимир Оленський (гітара), Володимир Качур (контрабас), Назар Видиш (гітара), Олег Петришин (барабан).

Гурт «Тріода» був створений під час навчання хлопців з різних районів області у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка. Хоча склад учасників змінювався, проте стиль виконання зберігався: поп-музика на основі народнопісенного репертуару.

2013 рік був найбільш плідним: гурт пройшов до супер-фіналу у шоу «Х-фактор» – 4. Після цього – зустрічі з фанами, тривалі репетиції. Вже 3 липня 2014 року відбувся перший сольний концерт гурту в київському клубі «Indigo», на якому виконавці презентували пісні «Історія» та «Твій світ». А 14 жовтня 2014 року «Тріода» дала концерт у Львівському національному драматичному театрі імені Марії Заньковецької.

У 2015 році гурт здійснив концертний тур по США. За декілька тижнів його концертну програму «Різдвяний зорепад» відвідали мешканці міст Чикаго, Нью-Йорк, Детройт, Клівленд, Нью-Джерсі, Випені, Йонкерс, Лонг-Айленд, Стемфорд. Тоді ж «Тріода» виступала на Українському музичному фестивалі (штат Огайо, США). Гурт брав участь у благодійних концертах на підтримку української армії та постраждалих від воєнних дій; співав у духовних закладах, давав концерти на Сході України, в зоні АТО, у Римі, на зустрічі української молоді з усіх куточків Італії. Гурт став володарем Президентського кубка на Міжнародному фестивалі «Доля».

4 серпня 2016 р. «Тріода» разом з Володимиром Оленським (гітара) презентувала першу відеороботу «Коли тебе нема», автором якої є Дмитро Бабак (переможець «Х-фактор» – 5). На Різдво 2017 року хлопці виступали в Італії, а наприкінці 2018 року «Тріода» презентувала Різдвяну відеоказку «На Різдво додому», створену виключно на основі колядок, щедрівок і новорічних пісень.

Колектив виступав у концертах Ніни Матвієнко, гурту DZIDZIO, разом зі Світланою Весною, братами Дмитром і Назарієм Яремчуками та Володимиром Окілко. Також брав участь у «Лізі Сміху» на телеканалі «1+1» разом з VIP Тернопіль. Сьогодні «Тріода» виступає по всій Україні (Тернопіль, Харків, Одеса, Коломия, Львів) та за кордоном (США, Німеччина, Іспанія, Чехія).

Тернопільщина – це славний край України, в якому плідно працюють музиканти в усіх жанрах. Попри географічну ізольованість від великих центрів культивування музичного мистецтва, має свою родзинку. Наші композитори і виконавці по-особливому відчують сучасні реалії, реагують на запити суспільства, втілюючи при цьому високі морально-етичні почуття та духовність. Їх репертуар містить елементи ліричності, чуттєвості, динамічності та драйвовості. Високе мистецтво, що поєднує академізм та легку музику, постійно розвивається, втілює різні стилі й способи подачі музичного матеріалу.

Творче молодіжне середовище обласного центру сприяє активному професійному зростанню музикантів, їх ширшій комунікації, обміну досвідом на численних фестивалях та конкурсах.

Державна політика України, як республіки, що перебувала у складі СРСР до 1991 року, була спрямована на пропаганду тогочасних комуністичних образів та «ідеалів», формування відповідного способу життя людей і характеру їх духовної культури, що відповідали б радянським канонам. Першочергово влада намагалася підняти рівень базової народної освіти, зокрема і музичної. Масові форми музичної освіти реалізовувалися у створенні перших в Україні Народних консерваторій (Київ, Харків), Робітничій консерваторії у Києві (1928) та інших закладах. Майже у всіх кутках країни, навіть у великих селах, існували самодіяльні та професійні хори, камерні ансамблі та духові оркестри. Провідними жанрами була вокально-хорова, вокально-симфонічна, оперна та інструментальна музика. Однією з особливостей творів композиторів радянського періоду є одночасне використання всіх інструментів оркестру.

Проте після 1932 року діяльність провідних вождів на чолі із Й. Сталініним та партійна музична критика створила систему заборон на новаторські пошуки композиторів, естетично уніфікуючи творчі платформи та негативно оцінюючи музику багатьох митців. Виключно камерно-інструментальні жанри стали зоною апробації нових творчих експериментів композиторів, а хорова музика була підлаштована під примітивний шаблон масового мистецтва. У мистецтві продовжує панувати національно-романтичний стиль із привнесеними новизни та невизначеності.

Починаючи з періоду «хрущовської відлиги» та впродовж діяльності П. Шелеста (1963-1972) відродилася українська наука, було частково реабілітовано чимало визначних діячів національної музичної культури, налагодилася система спеціальної музичної освіти, зародився широкий суспільний рух дисидентства. У творчості композиторів переважала хорова та камерно-інструментальна музика, музично-театральний жанр.

Коли посаду першого секретаря ЦК КПУ зайняв В. Щербіцький (1972-1989), великого розмаху набули репресії проти діячів української культури, здійснювалася політика русифікації. У цей час надмірна інформаційна насиченість, мозаїчність музичних реалій не узгоджувалися з інтелектуальними можливостями споживачів музичного продукту, що поширювалися масові стандарти у сприйнятті музичної цілісності. Провідними стали кон'юктурні композиції, написані для задоволення ідеологічних потреб партії чи з розрахунком на отримання певних винагород і привілеїв.

Після 1987 року (каталізатором стала трагедія на Чорнобильській АЕС) активізувалася діяльність різноманітних культурних клубів, виникли фестивалі, нові організації композиторів, музиканти-виконавці масово гастролювали за кордоном, українська музика набула рис сучасної європейської. Митці у своїй творчості намагалися поєднати жанри «академічної» та «легкої» музики, що зумовило появу нових течій авангардного стильового напрямку, «електронної музики», розважальної музики, «фонової».

Із здобуттям незалежності в Україні відбулися суттєві трансформації в політичній, правовій, економічній сферах життя суспільства. Україна перебувала в ситуації культурної нестабільності і переходу до нових форм життєзабезпечення. Рухливість базових компонентів соціальної дійсності привела до активного пошуку орієнтирів, що гарантують духовне і матеріальне благополуччя людини. Зовнішні фактори істотно впливали на внутрішні потреби особистості, переосмислення навколишнього культурного простору та свого положення у ньому.

Тривалий час перебуваючи у становищі культурної периферії Європи, Україна поступово змістила культурні пріоритети у бік англо-американського ареалу європейського культурного регіону. Привнесення двох ліберальних цінностей – свободи особистості та свободи вибору – призвело до культурної стагнації, з'являється множинність сенсів та їх інтерпретації.

Саме тому визначальними ознаками української музики в умовах глобалізаційних процесів початку XXI століття є її індустріалізація, нівеляція усталених цінностей у звуковому просторі, виникнення нових практик, порушення ієрархії жанрів та цілісності тріади «композитор – виконавець – слухач». Музика цього періоду характеризується співіснуванням різних інтонаційних практик, традиційної й сучасного фольклору, синтезу академічної, народної та популярної музики, які тісно взаємодіють, утворюють міксти та гібриди.

Слід зазначити, що у теперішній соціокультурній ситуації, породженій епідемією коронавірусу, музичне мистецтво переживає кризові часи, як і у всій культурі. Проте, навіть в умовах карантину сучасні митці мобільно пристосовуються і запроваджують домашні онлайн-концерти. Враховуючи індустріалізацію, науковий прогрес та інші позитивні якості розвитку країни, необхідно й надалі сприяти вдосконаленню діяльності музичних навчальних закладів, організації концертів та фестивалів в Україні, які б продовжували стверджувати та піднімати ідеали високого мистецтва, стимулювати колективну та індивідуальну творчість, забезпечуючи при цьому розквіт загальнонаціональної культури.